

ב"ה

לקוטי שיחות

י"ט כסלו

TRANSLATIONS / BIURIM

פתח דבר

We are pleased to present the weekly *Sicha* chosen for this week's *Halikut*, complete with translations and *biurim*.

May Hashem help that our learning of the Rebbe's Torah will hasten Moshiach's coming when we will hear Torah chadosho from the Rebbe, *B'karov Mamash*.

הליקוט, ה'תש"פ

©Vaad Talmidei Hatmimim Haolami
770 Eastern Parkway, Brooklyn, NY 11213
Email: Halikut@VaadHatmimim.org

Halikut is honored to present *Sichos* of the Rebbe, courtesy of Kehot Publication Society. Kehot is the official publisher of the Chabad-Lubavitch movement.

These texts are copyright © by Kehot Publication Society and are available at:
Kehot.com

י"ט כסלו*

דאס הייסט: דעם תוכו ענין הגאולה פארביננדט דער אלטער רבוי מיט דער פעולה וואס דאס האט געהאט אויף "כל השרים וכל העמים". וואס כמובן, און בשעת ניט אידזונג זעהן און ענין פלא פון דעם אויבערשטן פארבונדו מיט אידזונג און זיי אנערקענען און "מתה הוּ היהתה זאת", איז דאס זיי מעורר און מסיעע, און זיער הנגגה זאל זיין כדבעי בהתאם מיטן ציוויל הא, וואס נקודתו איז קיומ ז' מצות שליהם.

ענין זה — די ווירקונג פון אידזונג אויף בני נח בגין דעם קיומ פון זיירע מצות — איז דער תוכו ונקודזה פון מעשה שכם בפרשנתנו: דאס וואס שמעו ולוי האבן געיגרט די אנשי שכם איז געווען און עונש פאר דעם וואס זיי האבן ניט מקיים געווען די ז' מצות ב"ג" צי דערפראר וואס זיי האבן ניט גע" משפט שכמו פאר זיין חטא, וואראום אינגע פון די ז' מצות בין איז "דיןין" — "חייבין להושיב דיןין כו' לדון בשש מצות אלו", "ומפני זה נתחייב כל בעלי

(8) נוסף על השיקות הכלליות דייט כסלו לפרשנותו — שבה מדובר ע"ז הצלת (וגאולה) יעקיי מעשה, ויתירה מזו "שרית עם אלקים ועם אנשים ותולכי" (פרשנתנו לב, כת), היינו עם שר של עשו — שgam הוא הודה לו על הרכבות (ביד פערן, גי. פערן, ג. פרשיי פרשנתנו לב, כה, כז, כת. ועוד).

(*) להעיר על השיקות המיווחת בין אדהיאן לייעקב אבינו (השלישי דחאבות) — ראה ספר הערכיסיח'ביז' (פרק ד' ערך אושפיזיון דסוכות ע' שמיטה). ושינה.

(**) להעיר מההמחד בביר שט' שאס יבואר אומות העולם להזודוג לישראל יאמר לך הקביה שרכס לא הי' יכול לעמוד בו ואתם מבקשין כי

א. י"ט כסלו קומט אויס אלעמאל בסמכות צו פ' וישלח (אין די ימי השבעה וואס מתברכין פון שבת פרשת וישלח, אדר איז שיק פ' וישלח עצמה). ועפ"ז מובן או איז פ' וישלח קען מען געפינען רמזים, און נאכמער, א' שיכות, צו דעם חג הגאולה פון י"ט כסלי>.

איין זיין בריוו' צו ר' לוי יצחק באראדי טשעוווער, וואס דער אלטער רבוי האט געשרבין א羅יסגיאענדיק פון תפיסה וואו ער איז מודיע וועגן זיין באפריאונג, שריביבט דער אלטער רבוי, צוישן אן- דערע "כ' הפלה ה'" והגדיל לעשות הארץ והפליא והגדיל שמו הגדל והקדוש אשר נתגדל ונתקדש ברבים ובפרט בעניין כל השרים וכל העמים אשר בכל מדינות המלך" אשר גם בעי' ניהם יפלא הדבר הפלא ופלא וענו ואמרו על זאת כי אם מאת' הוּ היהתה זאת היא נפלאת" בעינינו).

ועד' ז' שריביבט ער איז זיין בריוו צו ר' ברוך מעזובוז.

(*) ושיכותו לפ' וישלח.

(1) ולהעיר בשנה זו [תשמ"ז] (כבכמה שנים) חל תור ג' ימים לאחרי השבת, השיקום במילודה לשכת שלפניהם — בתר שבתא (פסחים קי, סע"א).

(2) ראה גם לקייש חטץ ע' 281 ואילך.

(3) נדפס באגרות לודש שלו סר לה. ושין.

(4) עיפ' לשון הכתב — אסתור א, טז.

(5) ל' הפטוב — תהלים פ' כג, וראה ע"ז הקבלה והחסידות — ביאוהיז חי' גג, ד. שער האמונה ספלה. ועוד. וראה לקייש שם ע' 285 ועוד.

(6) כו הוא בנוסח הב' (נסמן באגרות קודש שם) (ובנוסח הא' — נפלאות). ולכבודה צצ'ל, וככחהלים שם.

(7) אגרות קודש שם סל'ט.

דרפַּר האט מען דא למתה באפריט
דעם אלטן רביז און ער האט געקענט
מגלה זיין פנימיות התורה, תורה החסִיָּה
דות.

ד.ה. און די גאולה פון ייש כסלו איז
געווען א גאולה רוחנית פאר כללות
גilioי תורה החסידות, תורה הבעשַׂת.
וכידוע¹⁶ און דער עניין פון "יפוץ"
מעינייניך חוצה" — הפעצת תורה
הבעשַׂת, האט זיך בעיקר אונגעעהויבן
נאך דער גאולה פון ייש כסלו¹⁷.

ולפְּזַ איז ניט מובן: ווי קומט דאס איז
במכתבו בבשורת הגאולה זאל דער
אלטער רביע ארויסברענען דאס וואס די
באפריאונג האט אויפגעטאן דעם עניין
פון "הפליא כו' בעניין כל השירים וככל
העמים אשר בכל מדינות המלך אשר גם
בעיניהם יפלא הדבר הפלא ופלא וענו
ואמרו על זאת כי אם מאת הו' היהת
זאת היא נפלאת בעינינו?"¹⁸

— וואס פאר א תפיסת מקום האט אט
דער עניין (עם כל העילוי הנפלא שבו)
לגביה דעם עצם גאולה (גilioי) פון כללות
פנימיות התורה, ובמילא פאר פנימיות
נשומות ישראל (וואס דער גilioי פון
סתים דאוריתא פועלט (אוריך) דעם
גilioי פון סתים נשמהטא, און דער לימוד
התורה וקיום המצוות פון א אידן זאל זיין
דורגענען מיט אמונה בה' ואהבתה
ויראתו!

ג. דער אלטער רביע איז ממשיך איז
דעם בריוו¹⁹ "ותהי" זאת לפלא כי ה'

16) ראה ס' השיחות שם ס"ע 120 ואילך.
17) ראה גם בית רביע שם משובת הבעשַׂת
וההימ (על שאלת אדהיז, וואס איז מאכו האם
אפסיק מלומר ד"ח): כיון שהתחלה לא תפיסק
ואדרבה לכשצטא תאמר יודה. וראה לקושץ חז' שם.
ושיביג. חיל שם.

18) להרלייז מאבדידיטשווין.

שם הריגה שחרי שכט גול והם ראו
VIDUO ולא דנוהו" (ווי דער רמב"ם
וזאגט²⁰): אדער (ווי דער רמב"ז זאגט²¹)
פאר זיירע אייגענע זינד, וואס זיין זיין
נען באגאנגען נאך פאר מעשה דינה].

ב. מען דארף אבער פארשטיין:
יעדר עניין וואס טראפעט זיך איז
וועלט איז דאר בהשחה פרטת פון
דעם אויבערשטן, ועאכוב' איז עניין וואס
אייז פארבונדן מיט א איזן ובשייכות צו
תורה ומצוות, ובמקשיכ' וקץ מיט א נשאי
בישראל, ובשייכות מיט כללות גilioי
תורה החסידות. אשר עיך איז מובן²² איז
ס'איין ניט שייך זאגן איז דער מסר
וגאולה זיינען געקומען דערפַּר וואס
מלכות דלטטה האט איז דעם געהאט א
דיעה ומשללה (איפלו וווען דאס איז
געקומען בסיבת המלשינות²³ פון איזן
בעל' בחירה):

נאך²⁴ דער מסר איז געווען, כידוע,
פארבונדן מיטן דעמאלאטיקן קטרוג אויף
דעם גilioי פון דיזון דאוריתא דורר דעם
אלטן רביעין²⁵: היהת איז תורה עצמה
רופט עס און "סתים²⁶ דאוריתא", במילא
דארכ' עס זיין סתים, און ניט אראפַּר
קומווען בגilioי ווי גליה²⁷ שבתורה; און
די גאולה איז געקומען דורר דעם וואס
ס'איין בטל געווארן דער קטרוג, און

(9) הל' מלכים ס' פט' (הוכא גם ברמב"ז שבהערה
הבא).

(10) בפי עתיה פרשטו נד, יג.
(11) ראה גםלקוטי דבריהם חייא לו, סע'יב
ואילר. לט, סע'יא ואילר.

(12) נוסף על המבוא באגדה ס' כהה.
(13) ראה בית רביע פטיז בעהדרה. לקושץ חז'
ע' 223. 269. ובכ"ם.

(14) וכדברי הבעשַׂת וההימ לאדהיז בהיזו
במסאר: שנתחזק עלייך הקטרוג על שאתה אמר ד'ה
הרבה וגבילוי (בית רביע שם). וראה גם ס' השיחות
תורת שלום ע' 44. 171. לקושץ חיל ע' 170 ואילך.
(15) זהrig עג. א.

מצרים⁽²⁸⁾). דערפונג איז מובן, אז דעם תוכן חידוש דלעתדי קען מעו אפלער-נוו פון דער גאולה ביציאת מצרים.

בי' יציאת גואלה מצרים האט זיך אויגגעטאן א' חידוש ניט בלויו בשיקות צו אידן

— כדי אידן זאלן זיין ראי צו מקבל זיין די תורה בי' הר סני, האבן זיין געמווטז דורכגינן אונ נזדך ווערין אינעם "קור הרבוזל"⁽²⁹⁾ פון גנות מצרים אונ דער גמר וסיום הזיכוך והבירור איז געוווען בי' יצימ'

נאר אויך פאר די מצרים גופא (ואהה"ע בכלל), וכמפורש בכתבוב⁽³⁰⁾ "וידעו מצרים כי אני הויל": פרעה און מצרים מצ"ע האבן ניט קיין שייכות צו ידיעת הויל, ווי פרעה האט געזאגט⁽³¹⁾ "לא ידעתי את הויל": מצ"ע זייןען זיין שירק נאר צו שם אלקים⁽³²⁾ ווי יוסף האט געזאגט פרעהזין⁽³³⁾ "אלקים יענה את שלום פרעה", וואס שם אלקים איז בגין מטריא הטעבע⁽³⁴⁾,

והיינו, אז מצד שם אלקים איז די הנגגה ע"פ טבע איז וועלכער עס וועט זיך ניט און גאילוי דער אור אלקין; אבער די הנגגה וואס איז העכער פון טבע, הנגגה נשית, נעטט זיך פון שם הויל —

(28) ראה והר ופעיח וועוד — שהובאו באוח'ת (עהיפ) מיכה שם.

(29) ואחנן ד. ב. ירמייאן, ד. תוייא יתרו עד, א. ואילך.

(30) וארא ז. ה. בשלח יד, ד (וראה פרשא שם). שם, ית.

(31) ראה תוייא נג, א. אוח'ת וארא (שמות ברך ז) ע' בתרזיות, וועוד.

(32) שמות ה, ב.

(33) ראה גם לסתית אמר לה, ג. ובכימ.

(34) מכך מא, טז. וראה גם שם, כת. לב.

(35) פרדס שער יב רפיב. שער היהוד והאמונה רפץ. וועוד.

אין דער גאולה פרטיה פון אן אדים פרטיה, איז צוזאמען מיט דער גאולה פון דעם אידן איז דאס אויך א' גאולה פרטיה בעוגע די תורה ומזכות וואס ער (אייז —) דארף מקיים זיין, ובמילא די בחינת השכינה וואס געפינט זיך בגלות עמו.

און עאקו"ב איז דאס איז אווי בי' דער גאולה פון א נשייא ביישראאל, וואו ס'אי ניכר בגלו ווי די גאולה האט א שייכות צו כל ישראל און צו אונ עניין כללי בתורה וכו'.

בנדוד קומט נאך צו, איז דער תוכן פון דער גאולה, א' גאולה פון פנימיות וסודות התורה, איז איז עניין מיטן תוכן פון דער גאולה העתידה, ווארום דע' מאלט וועט זיך אויפטאן די שלימות הגליופון פנימיות התורה, ווי רישי איז מפרש אויפן פסקוק⁽²⁶⁾ "ישקני מנשיקות פיהו", איז דאס מיינט "סוד טעמי" ומסתר צפונותי" פון תורה, וועלכער וועט נתגלה ווערין דורך משיח צדקה.

ומזה, איז דאס וואס דער אלטער רביע שרייבט איז זיין מכתב הניל בעוגע דער גאולה פון י"ט כסלו, וועגן דעם "הפלא וללא" אויך "בעיני כל השירים וכל העמים", איז דאס און עניין עיקרי איז דעם פארבורנד פון דער גאולה מיט דער גאולה העתידה.

ה. וויל הביאור בזה: ס'אי דאך "כימי צאתך מארץ מצרים ארנו נפלאות"⁽²⁷⁾ — די גאולה און די נפלאות וואס וועלן זיין לעתיל, זייןען בדוגמא צו דער גאולה ונפלאות אין די "ימי צאתך מארץ מצרים" (נאך לעתיד לבא וועלן זיין אין א העכערן אופן — "נפלאות" אויך לגבי הנסים פון יציאת

(26) שהיש א, ב.

(27) מיכה ז, טו.

אוון צו דעם האבן פרעה ומצריים (אה"ע) קיין שיקות ניט אוון האבן איז דעם ניט קיין השגה והכרה³⁶.

אוון דערפער איז מודגש בנוגע לעתיל "ונגלה כבוד הווי" וראו כל בשור ייחדי כי פי הווי דיבר³⁷ — או דער גילוי פון שם הווי ("ונגלה כבוד הווי") וועט פועל זיין א ראי מוחשית בבשר הגשמי איז אמריתית מציאתו (פונעםبشر) איז "פי הווי":

ויבאלד סייעוט בטל ווערן דער העלם והסתור אויך אלקות. (גאולה השכינה מגולתה) אוון סייעוט אנט' פלעקט ווערן איז די אמרת' מ齊יאות פון וועלט איז אלקות (פי הווי), וועט עס זיין באופן פון "וראו כלبشر", או דער בשר וועט זען כבוד הווי" מצד די דאמאלס-דייקע תכונות אוון טבע פון דעם בשר גופא, איז דעם אופן ווי סאיין די טבע ותוכנה פון עניبشر צו זעען דברים גשימים³⁸.

אוון איז דעם באשטייט אינע פון די אופטזען פון דער גאולה העתידה אויף דער גאולה פון "ימי צאטר מארצ' מצרים": בגאות מצרים איז די ידיעה פון מצרים "וידעו מצרים" כי אני הווי" געקובמען דורך די מכוח (וכיויב) —

- (42) — לשון מהווה (ראה זהיג רבנו, ב. פרדס שיא פיש). וראה גינת אגוז (הובא בהקדמת שליה בית ד'). מוין חיא פסי. טושיע אויח סיה וועוד) ולהעיר אשר התחלת ויריש ס' היד ממש הוא יסוד היסודות ועמוד החכחות" — רית הווי, כדורי ננדו ריד הנגיד (סהיז דיא תחכוי. שם הגודלים להחידיא מע' רמב"ם). וראה גם פירוש לרמב"ם שם.
- (43) ראה המשך תרשץ ריש ע' תלاء. סחים תרשץ ע' קצ'קצא. סחים עזרית ע' עד.
- (44) ישעי מ. ה.
- (45) ראה בארכוה לקויש חייז סי' 93 ואילך. ושיין.

אוון דאס האט זיך אויפגעטאו בגאות מצרים, איז "וידעו מצרים כי אני הווי", איז זיין האבן באקומען א דיעיה איז דער הנגה נשית שלמעלה מון הטבע, וואס איז פארבונדן מיט שם הווי.

ו. בדוגמה זו — נאר אין א פיל העכuren אופן, וועט זיין דער חזיש לעתיל: נוסף צו דער גאולה פון יישראלי אורייתא וכוב"ה, וועט דאס אויך פועלן אין וועלט בי אלע אה"ע, אוון ווי מפורש בכמה כתובים ונבואות הגאולה, בין, ווי דער רמ"ם³⁹ ברעננט אויך אראף איז זיין ספר הלכות הלכות, איז דאו יתקן את העולם . . שנאמר⁴⁰ כי איז האפור אל עמים שפה ברורה לקרווא כולם בשם הווי ולעבדו שם אחד).

אוון דער יעוד בנוגע די אה"ע איז ניט סתם א צוגאב-זאץ צו וועלכער מיזעט זוכה זיין בכאית משיח צדקנו, נאר דאס איז פארבונדן מיטן עצם ענין הגאולה⁴¹: ויבאלד איז דעמאלאט וועט כביכול די שכינה "ארויסיגין" פון גלות, וועט דאר דערומיט אנטפלעקט ווערן דער אמרת ההוי, איז "כל הנמצאים ממשים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא ממשת המצאו"⁴², וואס "אמתת המצאו" איז

(36) ראה סה"ם תרפ"ח ע' סח. ועוד. וראה בכל הניל ספר הערכיט-חביב'ץ חיב' ע' ערה ובהנסמן שם.

(37) הל' מלכים ספריא. וראה לעיל ע' 127-8 ובהערות שם. לקיש חכיג ע' 177 ואילך.

(38) הקדמת היד סמור לסייעה (די' ובזמן הזה).

(39) צפנ' ג. ט.

(40) ראה תניא ספליז. לקויש שם. ושין.

(41) רמב"ם ריש (ספרו) והל' יסודי התורה.

כִּי אֵם מֵאַת הָוִי הִתְהַזֵּת, אֹז דִּי
נְפָלָוֹת הָוִי זִינְעָנוּ אוֹירֶץ זַי אֲנָטִי
פְּלַעַקְתּוּ גַּעֲוָאָרָן.

ח. ס'אייז דאך הימים האלה נזכרים
ונעשהים⁴⁸. ובפרט בונגע י"ט כסלו וואס,
בלשון פון אלטן רבי⁴⁹ "זה היום יוקבע
למועד תמידי בישראל אשר בו יתגדל
ויתקדש שם"⁵⁰ ר'בא⁵¹, איין מובן איז בכל
שנה ושנה דארף מען נעמען א נתינתה
כח והוראה אין דער עכודה הניל' וואס
דער אלטער רבי ברעננט ארויס
במכתבו.

דאם הייסט, נוסף אויף דעם וואס דער
טאָג גיט א תוספת חיים והתחזקות אין
דער עכודה פון הפצת המעינות החוץ,
בכל מקום שיד כאויא מגעת, דארף מען
זען איז עס זאל זיין "יתגדל ויתקדש
ברבים שמו הגדול" אויך צוישן אזהע,
או שרים ועמי זאלן זען "וענו ואמרו
... מֵאַת הָוִי הִתְהַזֵּת".

וואס דאם איין כולל — נוסף אויף
דעם קיומ פון פס"ד ברור של
הרמב"ם⁵², איין "צוה משה רבינו מפי
הגבורה לכוף את כל באי העולם לקבל
מצוות שנצטו בנין נח", בין איז זיין זאלן
זיין מקבל זיין און טאן "מןני שצוה בהן
הקב"ה בתורה והודיעינו על ידי משה
רבינו שבני נח מקודם נצטו בהן"⁵³,
נאָר אויך די השתדלות צו מפרשם זיין
צווישן אזהע די אמונה אין חדות ה/⁵⁴

(48) ראה רמי בס' תיקון שכבים הובא ונتابאר
ב'ס' לב דוד (להיחד"א) פכ"ט.

(49) לקרד' ח'א יט, ב.

(50) ראה תודיה וענינו ברכות ג, סע'א. ועוד.
תויא שמות במלחתו (דיה ואלה שמות — מפ, ד)
ועוד.

(51) פיח דהיל' מלכים הי"יא.

(52) ראה בארכונה לקוש' חכץ ע' 132 ואילך.
וש'ג.

דורך ברעכו מצרים⁵⁵; משאיב לעתל,
וועט זיין "וַיַּרְאֻ כָל בָּשָׂר יְהָדָיו כִּי פִי הָוִי
דָּבָר", ניט דורך מכות, שכירה, נאר
בדרך תיקון, ובלשון הרמב"ם הניל
"וַיַּתְקַן אֶת הָעוֹלָם כֹּלֹו כִּי קָרְאָה כּוֹל
בָּשָׂר הָוִי וַיְעַכְדוּ שְׁכָם אֶחָד".

אוון דער טעם החילוק בזה:

גאָולָת מִצְרָיִם אֵין ניט געועען קִין
גאָולָה שלימה (אויך פון שכינה
מגלוותא), און דערפאר האט דאס גע-
פּוּעָלָט אויף מִצְרָיִם (וועלכע האט גע-
האט נאר א שכירה און ניט קִין תיקון
וזיכוך) בלויין און עניין פון ידיעה "כִּי אַנְיִ
הוּוּ":

אָכָּבָר בַּיִ דָּעַר גָּאָולָה שלימה
דְּלֻעְתִּיל, וואס וועט זיין באופן איז
"יָזְדְּכָר גְּשִׁמּוֹת הָגָוף וְהָעוֹלָם"⁵⁶, וועט
דְּעַמְּלָט אויך דער בשר הגשמי מzd
זען טבע זען "כְּבָד הָוִי".

ז. עפּאי אֵין מובן אויך בונגע צו י"ט
כסלו וואס דער אלטער רבבי איין מדגיש
במכתבו די פּעֻולָה אויף די שרים ועמי,
"וְעַנוּ וְאָמַרְוּ עַל זֶאת כִּי אֵם מֵאַת הָוִי
הִתְהַזֵּת זֶאת הִיא נְפָלָת בְּעִינֵינוּ":

דאָס וואס די גאָולָה פון י"ט כסלו איין
א הכהנה והקדמה, ובמילא מעין, דער
גאָולָה העתidea נְגִילָה, דרייקט זיך אויס
נוסף — איז דער עצם גאָולָה פון דעם
אלטן רביז און תורה החסידות, נאר
אויך (ועיקר) איז דעם וואס "הפללה ה/
והגדיל לעשות בארץ והפליא והגדיל
שמו הגדול ובפרט אשר נtagדיל
ונתקדש ברבים ובפרט בעניין כל השרים
וכל העמים", בין איז "ענו ואמרו על זאת

(46) ראה תודיה ואלה שבחורה (ז' ש"זידע)
הוא מלשו שכירה כמש (שופטים ח, ט) וידוע בהם

את אנשי סוכות.

(47) תניא ספליא.

האבן (עפ"ס) א' הכרה אין אחדות ה' או "אין עוד מלבדו", אין דאס מוסף סי' אין זיעיר זהירות והידור בקיום ז' מצות בין מיט אלע זיעירע טניפים, און סי' אין זיעיר ארויסהעלפן אידן בכל ענייניהם בהיחדות ובכל ה策רכותם בכלל.

און די צוויי אויפטוonganגען זיגנען א' הקדמה, וועלכע איז אויר מקרבת מזרות דעת זמן דלעתיל, ווען ביידע עניינים וועלן זיין בשלימות — "ונגלה כבוד הוי" וראו כל בשאר ייחדי כי פ' הוי דיברר", נניל, און "עמדו זרים ורעו צאנכם".

און דאס איז דער אויפטו פון דער גאולה פון י"ט כסלו אלט הכהנה צו דער גאולה העתידה:

דורכדעם וואס "הפליא והגדיל שמו הגדל והקדוש כי בפרט בעיני כל השרים וכל העמים .. אשר גם בעניינהם יפלא הדבר הפלא ופלאי", האבן זיין גזען און גוספ וואס טבע מיט אלע וחמי הטבע האבן ניט קיינו שליטה בכח עצמן, איז האבן זיין בכלל ניט קיינו מציאות ותפישת מקום אמיתי לגבי כל הקשור לעניינים פון דעת אויבערשטיין; וואס דאס איז דער גילוי פון אחדות הוי" ווי דאס איז (נט' מצד שם אלקים (בגימט' "הטבע" ובמילא —) וואס איז זיך מתלבש אין טבע, נאר) מצד שם הוי שלמעלה מהטבע⁵⁷,

און דערפֿאַר "ענו ואמרו .. מאת הוי היהת זאת היא נפלאת בעניינרו".

(משיחות י"ט כסלו תשמ"ג, התשדים)

ווי דאס קומט מצד דעם גילוי פון שם הוי" (ווי דער אלטער רבבי ערקלערט בארכוה בספריו תניא קדישא בשער היחוד והאמונה).

וואס דאס איז א' טיל פון דער גאולה ר פון י"ט כסלו, און א' הכהנה צו דער גאולה הכללית והשלימה, איז אחדות ה', ווי דאס איז לאמתתו בא אידן,

או ס'אי' ניטה קיון שום מציאות חז' דעם אויבערשטיין, ובלשו הרמב"ם⁵⁸ "הוא לבדו האמת ואין לאחר אמרת אמרתתו והוא שהתורה אומרת" איז עוד מלבדו, כלומר אין שם מצוי אמרת מלבדו כמותו —

וזל דאס אויר ליבטן און מפורסם וווערן צוישן אויה⁵⁹.

ט. און קטש איז לכמה דיעות⁶⁰, זינגען בגין (מצ"ע) מוזהר נאר אויך עיז, און ניט אויך שיתוף — איז דאר דער פירוש איז דעת נאר איז זיין גזען ניט מוזהר אויך דעת, ס'אי' אכבר פשיטה איז בשעת בי זיין ווערט דערהערט איך דער עניין פון שלילת השיתות, בי צו

(53) הל' יסודי התורה פ"א ה"ז.

(54) ואחנן ד, לה.

(55) ראה רמב"ם ספריא מהל' מלכים מה שנשפט עי' הצנורו — וואה לעיל ע' 127 הערה 47.

(56) רמי אויך סי' קנו ובדרבי משה שם. והוא עפ' תודיה שמא (ביברות ב, א), תודיה אסרו (סנהדרין סג, ב), רץ ספיק דעת, ועוד (וכו מובן) בדברי רמב"ם בסה"מ (מי"ב) — דרמי' נט, ב, ד"ה באתי לגני תשיג פ"ג (בסה"מ באתי לגני ח"א). סה"מ מלוקט ח"א).

ובתשבות שער אפרים סי' כד, חמ"י ושב הכהן שליח חלקו עיז — אויהית נח (כרך ג) תרנה, א. בראשית (כרך ז) תשס"ד, ב. סה"מ תרכיס ע' קמא (וראה גם בספרים שנסמננו בהערה לדידה באתי לגני שם ולדידה מים רבים תשיזו רפ"ג (סה"מ מלוקט ח"א)). וואה ביאר סיבת החלוק בין עיז ושותפה בדורות הניל.

(57) ישעי סא, ה.

(58) ראה גם לקוטש חטץ ע' 285 ואילך.

Page 4

דער אלטער רבוי

The Rebbe is suggesting here that the reason that the Alter Rebbe speaks at length about the non-Jews' recognition is (**not just**) to bring up a **side benefit** of Yud Tes Kislev — the positive effect it will have on the behavior of the non-Jews — but primarily) because the fact that the **non-Jews** freed the Alter Rebbe illustrated to the **misnagdim** that **Hashem** is on the side of Chassidus. This is seemingly more in line with what appears to be the main idea of Yud Tes Kislev: the victory of Chassidus. But the Rebbe does not accept this explanation for two reasons, as the sicha goes on to explain.

Page 8

גאולת מצרים

In the following two paragraphs, we differentiate between the **ידיעה** of Hashem that the world had during Yetzias Mitzrayim, and the **וראו כל בשר** that the world will have when Moshiach comes. **ידיעה** means you **know** something, but it is not necessarily your natural reality and your natural state of being. The reason the knowledge was limited to this level during Yetzias Mitzrayim is because the way Mitzrayim was dealt with was through **crushing it** with the makkos, but it itself was not **transformed** and elevated. When Moshiach comes, which is brought about through **elevating and refining** the physical world, the world's **natural state** of being — **וראו כל בשר** — will be to see and feel Hashem.

Page 3

אלעמאַל- Always
 געפינען- Find
 אָרוֹיסְגִּיעַנְדֵּיךְ- Going out
 באָפְּרִיאָוָנָגְ- Release
 פָּאָרְבִּינְדְּטָ- Connects
 >To אָנוּרְקַעְנְעַן- recognize
 Effect ווּרְקוֹנְגָ-
 ב"נ = בני נח

Page 4

Own אַיִּגְעַנְעַ-
 Sin זִינֵּדְ-
 They did באָגָאנְגַעַן-
 Came גַּעֲקוּמָעַן-
 At that דַּעֲמָאָלְטִיקְ-
 time
 Started אַנְגָּהְיוּבָן-
 To bring out אָרוֹיסְבָּרְעַנְגַעַן-
 He made הַפְּלִיאָ-
 great דָּוְרְכָגְעַנוּמוּעַן-
 Overtaken

Page 5

Saw גַּעְזָעַן-
 גַּעֲרַעְכְּתִיקְיִיטְ-
 Innocence
 Wrote גַּעֲשָׂרְבִּעָן-

אנֻרְקַעְנְטָ- Recognized
 אָרוֹיסְגַּעַלְאַזְטָ- Released
 גַּעְוָאָסְטָ- Knew
 וּוֹיְדְקִיךְ- Knowing
 זַיְעַנְדִּיךְ- Being
 גַּעֲנַטְפָּעָרְטָ- Answered

Page 6

Together צְוָאָמָעַן-
 Accomplish אָויְפְּטָאָן-
 Concealed parts צְפּוֹנָותִ-
 Connection פָּאָרְבּוֹנְדָ-

To learn אָפְּלָעַרְנְעַן-
 Go דָּוְרְכִּיְין-
 through

Refrined נְזָדְקָ-
 מֶצְעָע = מֶצְעָדְעָמָו

Page 7

Receive בָּאָקוּמָעַן-
 Outcome צְוָגָאָבְ-זָאָרְ-
 Going אָרוֹיסְגִּיְין-
 out

Revealed אָנְטְּפָלְעָקְטָ-

Consists בָּאַשְׁטִיטִ-
 it

Page 8

Break ברְעַכְנָ-
 Breaking שְׁבִירָה-
 Rectification תִּקְוָן-
 Only בְּלוֹיזְ-
 Expresses itself דְּרִיקְטְּ זִיךְ אָוִיסְ-
 And והַתְּחֹזּוֹתָ-
 strengthening
 To force לְכֹףְ-
 Effort הַשְׁתְּדָלוֹתָ-
 Publicize מְפַרְסָםְ-

Page 9

Explained עַרְקָלְעָרְטָ-
 Part טִילְ-
 Existence מְצֹוִיְ-
 Shine לִיְיכְטָןְ-
 Prohibited מוֹזְהָרָ-
 Branches סְנִיפִיםְ-
 Help out אָרוֹיסְהַעַלְפָןְ-
 Accomplishments אָויְפְּטָוֹאָנְגַעַןְ-

**מוקדש לחיוק ההתקשרות
לנשיאנו ב"ק אדמו"ר זי"ע**